

Література та джерела

1. Дорошенко Д. Євген Чикаленко. Його життя та громадська діяльність / Д. Дорошенко. — Ужгород, 2008. — 223 с.
2. Старовойтенко І. М. З епістолярної спадщини Євгена Чикаленка: листування із Сергієм Єфремовим / І. М. Старовойтенко // Український історичний журнал. — 2004. — № 3. — С. 47–61; Старовойтенко І. Листи Євгена Чикаленка як джерело дослідження його видавничої діяльності / І. Старовойтенко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. — 2005. — Вип. 14. — С. 847–859.
3. Чикаленко Є. Листування 1902–1929 / Є. Чикаленко, В. Винниченко. — К.: Темпора, 2010. — 447 с.
4. Чикаленко Є. Спогади (1861–1907) / Є. Чикаленко. — К.: Темпора, 2003. — 416 с.
5. Чикаленко Є. Щоденник (1907–1917) / Є. Чикаленко. — К.: Темпора, 2011. — 480 с.

REFERENCES

1. DOROSHENKO, D. (2008) *Yevhen Chykalenko. Yoho zhyttya ta hromads'ka diyal'nist'* — *Yevhen Chykalenko. His life and public activity*. Uzhhorod. (In Ukrainian).
2. STAROVOYTENKO, I. M. (2004) *Z epistol'arnoyi spadshchyny Yevhena Chykalenka: lystuvannya iz Serhiyem Yefremovym* — From epistolary heritage Eugene Chykalenko: correspondence with Sergey Efremov. *Ukrayins'kyi istorychnyy zhurnal — Ukrainian Historical Journal*. No. 3. p. 47–56; STAROVOYTENKO, I. M. (2005) *Lysty Yevhena Chykalenka yak dzherelo doslidzhennya yoho vydavnychoyi diyal'nosti* — Letters of Eugene Chykalenko as the source of his research publishing. *Naukovi pratsi Natsionalnoyi biblioteky Ukrainy im. V. I. Vernads'koho — Proceedings of the National Library of Ukraine named after V. I. Vernadsky*. Iss. 14. p. 847–859. (In Ukrainian).
3. CHYKALENKO, Ye. & VYNNYCHENKO, V. (2010) *Lystuvannya 1902–1929 — Correspondence 1902–1929*. Kyiv: Tempora. (in Ukrainian)
4. CHYKALENKO, Ye. (2003) *Spohady (1861–1907) — Memories (1861–1907)*. Kyiv: Tempora. (In Ukrainian).
5. CHYKALENKO, Ye. (2011) *Shchodennyk (1907–1917) — Diary (1907–1917)*. Kyiv: Tempora. (In Ukrainian).

Надійшла до редакції 6 жовтня 2015 р.

УДК 930.2:004.738.5:323.269.6(477)«2014/2015»

О. В. Мельник

**МІФОЛОГЕМА «РУЇНИ» В УКРАЇНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ
(2014–2015 рр.) ЗА МАТЕРІАЛАМИ ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРУ**

Одеський національний політехнічний університет,
пр-т Шевченка, 1, м. Одеса, 65044, Україна

Мельник Олег Віталійович, к. і. н., доц., доцент кафедри історії та етнографії України, e-mail: oleg_trac@ukr.net

АНОТАЦІЯ

В роботі на матеріалах інтернет-видань досліджується вплив історичної міфологеми «руїни» на українське суспільство під час російсько-української війни 2014–2015 років. Аналізуються процеси модернізації українського суспільства і впливу сучасної соціальної, політичної та економічної ситуації на українське громадянське суспільство.

Досліджується процес реалізації ознак історичної міфологеми «руїна» в українському громадському суспільстві на формування радикально-патріотичної складової сучасного політичного життя українців, а також застосування інтернет-простору для інформаційних атак на українське суспільство і боротьба проти цих негативних впливів. Подаються огляд та хронологія змін інтернет-суспільства України стосовно політичного керівництва країни під впливом реалізації антитерористичної операції та мінських домовленостей; реформування конституції та процесів євроінтеграційних змін.

Досліджується процес консолідації українського пост-євромайданного громадського суспільства в напрямку реформування та вдосконалення політичних та владних структур України, а також впливу на цей складний процес чинників міфологеми «руїни», збережених у народній свідомості українців.

На основі інтернет-видань та сучасної української громадсько-політичної ситуації подаються висновки щодо подальшої «гібридної війни» проти агресора.

Ключові слова: історичні міфологеми; російсько-українська війна; інформаційна війна; Інтернет.

О. В. Мельник

**МИФОЛОГЕМА «РУИНЫ» В УКРАИНСКОМ
ГОСУДАРСТВЕ (2014–2015 гг.) ПО МАТЕРИАЛАМ
ИНТЕРНЕТ-ПРОСТРАНСТВА**

Одесский национальный политехнический университет,
пр-т Шевченко, 1, г. Одесса, 65044, Украина

Мельник Олег Витальевич, к. и. н., доц., доцент кафедры истории и этнографии Украины, e-mail: oleg_trac@ukr.net

АННОТАЦИЯ

В данной работе на основе анализа материалов интернет-изданий исследуется влияние исторической мифологемы «руина» на украинское общество во время российско-украинской войны 2014–2015 гг. Анализируются процессы модернизации украинского общества и влияния на нее современной социальной, политической и экономической ситуации в процессе формирования украинского гражданского общества.

Исследуется процесс реализации признаков исторической мифологемы «руина» в украинском гражданском обществе и их влияния на формирование радикально-патриотических составляющих современной политической жизни украинцев, а также использование интернет-пространства для информационных атак против украинского сообщества и борьба против результатов этих негативных влияний. Автор приводит обзор и хронологию изменений в интернет-сообществе Украины по отношению к политическому руководству страны, исследуя влияние на этот процесс антитеррористической операции, минских договоренностей, реформирования конституции и евроинтеграционных изменений.

Анализируется процесс консолидации украинского постевромайданного гражданского общества, направленного на реформирование и усовершенствование политических и властных структур Украины, а также влияния на этот сложный процесс составляющих мифологемы «руина» сохраненных в народном самосознании украинцев.

На основе интернет-публикаций и современной украинской гражданско-политической ситуации приводятся выводы о дальнейшем развитии «гибридной войны» против агрессора.

Ключевые слова: исторические мифологемы; российско-украинская война; информационные войны; Интернет.

O. V. Melnik

**MYTHS «RUINS» IN UKRAINIAN STATE (2014–2015)
ON THE MATERIALS OF INTERNET SPACE**

Odessa National Polytechnic University,
avenue Shevchenko, 1, Odessa, 65044, Ukraine

Melnik Oleg Vitaliyovich, Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of Department of History and Ethnography of Ukraine, e-mail: oleg_trac@ukr.net

ABSTRACT

In the article, the impact of historical revived «ruins» on Ukrainian society, during the Russian-Ukrainian war of 2014–2015, was investigated based on the materials of Internet-editions. The article analyses the processes of the Ukrainian society modernisation and the impact of modern social, political and economic situation on the Ukrainian civil society.

It explores the process of realization of the historical signs of the revived «ruin» in the Ukrainian public society on formation of radical-patriotic element of modern political life, as well as the use of Internet space for information attacks on Ukrainian society and fight against these negative influences. Breakfast and a chronology of changes in the Internet Society of Ukraine in relation to the country's political leadership, under the influence of the implementation of the anti-terrorist operation and Minsk's agreements; the reform of the Constitution and the processes of European integration are provided.

It explores the process of consolidation of the Ukrainian post-Euro-romaidan civil society towards reforming and improving the political and governmental structures of Ukraine, as well as the impact of factors from revived myths of «Ruins» in people's minds on this complicated process. On the basis of Internet publications and contemporary socio-political situation, the conclusions on further «hybrid war» against the aggressor are made.

Key words: historical myths; Russian-Ukrainian war; information warfare; the Internet.

Розвиток реформ в Україні у постмайданний час актуалізує питання недопущення руйнації держави під впливом внутрішніх та зовнішніх чинників. Тому актуальність теми дослідження впливає як з минулих прорахунків народно-визвольних сил XVII століття, національного відродження початку XX століття; незалежної України 1991–2004 рр. так і сучасного постмайданного суспільства 2014–2015 рр.

Метою дослідження є аналіз постевромайданного суспільства України та ознак розвитку негативних руйнівних тенденцій українського суспільства крізь інтернет-простір як показника сучасного стану національної свідомості українців.

Історичний термін «руїна» започаткував Самійло Величко [1]. Микола Костомаров писав, що назва «Руїна»... залишилась в народних спогадах, особливо відносно правобережної України, яка буквально була обернена на «руїну»... [2].

Хоча в сучасній історичній науці цей термін піддається критиці і фактично не використовується в багатьох підручниках [3], в українській масовій свідомості термін «руїна» можна вважати міфологемою, що сформувалась під впливом бездержавного існування українців в межах Російської імперії, як виправдання імперського панування, бо нібито «українці — самі руйнівники своєї перемоги і не заслуговують на незалежність». Ця теза досить часто використовується у 2014–2015 роках як засобами масової інформації, так і в інтернет-просторі для виправдання втручання іноземних держав в українські справи.

Традиційно причинами «руїни» вважають: соціальний конфлікт та охоплення значної частини народу бунтівними настроями; суперечки в середовищі української державної еліти з питань внутрішньої і зовнішньої політики; відсутність загальнонаціонального лідера та боротьба за владу між різними політичними силами; низький рівень політичної свідомості українців; соціальне розшарування; несприятливе міжнародне становище та іноземну інтервенцію.

В період, що досліджується, наявні всі перераховані вище ознаки історичного терміну «руїна», які використовуються для посилення впливу міфологеми «руїна» на свідомість українців через інформаційний простір. Тобто можуть відіграти дестабілізуючу роль в процесі модернізації України та захисту її території від нападу сусіда, призвести до розколу політичної еліти та державності.

Перші публікації інтернет-простору в 2014 році відрізняються майже консолідованою позицією відстояти Україну під час кримської кризи. Однак вже після початку АТО кількість публікацій критичного напрямку значно зростає і вони віддзеркалюють «руйнівні» тенденції в Україні з чітко зайнятих позицій

в тому числі і заангажованих сусідньою державою для підризу країни з середини.

Критичні публікації можна розділити на такі групи. По-перше, публікації експертів, які часто подають думки щодо тієї чи іншої події, а також аналітичні огляди та перспективи розвитку модерної України, військово-політичної ситуації, соціально-економічного розвитку та громадянського суспільства (Ю. Бутусов та інші) [4].

По-друге, інформаційні негативи — «все зрада» та «все пропало», що сіють в українському суспільстві ненависть та невдоволення ситуацією, також часто використовуються для створення напруги у громадянському суспільстві [5].

По-третє, «радикально-патріотичні», коли під тиском невдоволення економічною, державно-політичною та військовою ситуацією представники радикально-патріотичної хвилі закликають до третього майдану, вступу до «партії снайперів», а фактично соціального вибуху [6].

Посилення негативної інформаційної хвилі починається вже після підписання перших Мінських угод від 5 вересня 2014 року, з'являються критичні публікації щодо зовнішньої політики: «Йоловайський котел», «Пастка для українських патріотів» і так далі [7].

Друга Мінська угода від 11–12 лютого 2015 року і Дебальцевська операція, значно посилити негативне сприйняття політики влади, поширюється критика процесу виведення армії з котла, недоліки щодо залишеної техніки та втрат ВСУ [8].

Поступове відведення добровольчих батальйонів з передової та їх перехід до ВСУ і нацгвардії з одночасними перевітками їх діяльності та відкриттям кримінальних справ посилити критику влади щодо репресій проти національного патріотичного руху.

Хронологію процесу можна прослідкувати в критичній публікації у блозі Віталія Тіліженка [9], «Радикальна партія «Свобода» та «Правий сектор» через арешти їх депутатів та конфлікт у Мукачевому значно посилити критику влади [10].

Арешти депутатів від «Радикальної партії», «Свободи» та підризу гранати біля Верховної Ради [11] свідчать не тільки про радикалізацію цих політичних організацій, але й про невдоволення процесом реформ та необхідність прямого тиску гро-

мадського суспільства України на офіційні органи влади в правових межах. Таким виходом для громадськості та радикалів стає процес блокади Кримського півострова, не завжди події проходять у правовій площині, однак результати блокади вже є. По-перше, громадськість поступово знаходить діалог з Президентом та Урядом, приймаються документи про заборону на торгівлю з Кримом [12].

Розвиток ситуації в економіці, крах банків та зубожіння населення через інфляцію, нові тарифи та відсутність індексації провокують до початку соціального вибуху. А саме активізують одну з провідних причин «руїни», хоча автори відмічають неможливість третього майдану через розчарування населення та проблему виживання українців.

Таким чином, в інтернет-просторі наявні основні складові тенденції, що можна характеризувати як ознаки прогресуючого процесу застосування міфологеми «руїна» в системі державно-правових, соціально-економічних та громадсько-політичних відносин.

Постевромайданне українське громадське суспільство за допомогою наукових оглядів та думок експертів постійно відшукує недоліки тих чи інших законів, політико-правових норм, ситуацій у зовнішній та внутрішній політиці.

Тому без критики державних інститутів та активної участі української патріотичної складової в процесі прийняття рішень неможливе вирішення основних проблем України [13].

Перехід до взаєморозуміння влади та громадського руху щодо блокади Криму говорить про реалізацію нової гібридної стратегії у відносинах з «санкційно-цейтотною» РФ 2015 року. В умовах зростаючої кризи в РФ, її зовнішньополітичних прорахунків, стає можливою реалізація громадсько-політичного тиску на РФ за допомогою блокування повітряного простору України для російських авіакомпаній, заборони транзиту літаків РФ через повітряний простір України, відмова від газу з РФ, а також блокування громадськістю окупованих територій Криму щодо як постачання товарів, так і енергетики.

Таким чином, основні тенденції в сучасній Україні являють собою складний вузол як руйнівних, так і позитивних тенденцій, і лише діалог та демократичне обговорення рішень між громадськістю та владою можуть стати стабільним чинником

подальшого розвитку, інакше міфологема «руїна» може бути реалізована через соціальний вибух, новий майдан чи розкол суспільства, після якого ми вже не зможемо відстояти свій суверенітет.

Література та джерела

1. Величко С. Літопис / Самійло Величко; пер. з книжної української мови, комент. В. О. Шевчука; відп. ред. О. В. Мишанич. — К.: Дніпро, 1991. — Т. 2. — 642 с.
2. Костомаров Н. И. Собрание сочинений. Исторические монографии и исследования / Н. И. Костомаров. Кн. 6, т. XV: Руина. Гетьманства Брюховецкого, Многогрешного и Самойловича. — Санкт-Петербург, 1905. — С. 5.
3. Чухліб Т. «Руїна» Гетьманщини чи боротьба за утвердження Української козацької держави? (Спроба започаткувати наукову дискусію щодо одного історичного терміну) / Тарас Чухліб // Україна в Центральній-Східній Європі: зб. наук. пр. — К.: Інститут історії України НАН України, 2004. — Вип. 4. — С. 473–506.
4. Бутусов Ю. Є. Блог [Електронний ресурс] / Ю. Є. Бутусов // Укрінформ. Мультимедійна платформа іномовлення України. — Електрон. текст. дані. — К., 2013. — Режим доступу: <http://blogs.ukrinform.com/users/butusov-yuriy>, вільний — Дата звернення: 19.12.2015. — Заголовок з екрана.
5. Романенко Ю. Целью медленной украинской революции стало повышение уровня культуры граждан [Электронный ресурс] / Юрий Романенко // Информатор. — 2015. — 21 ноября. — Электрон. текст. данные. — Режим доступа: <http://www.informator.su/blog/tselyu-medlennoj-ukraynskoj-revoljutsyy-stalo-povyishenyeyurovnya-kulturnyi-hrazhdan/>. — Заголовок с экрана. — Дата обращения: 19.12.2015.
6. Духлій П. Зрада головного мозга [Електронний ресурс] / Пилип Духлій. — Електрон. текст. дані, 2015. — Режим доступу: <https://site.ua/pylyp.d/273-zrada-golovno-mozga> Дата звернення: 19.12.2015. — Заголовок з екрана; Зубченко А. Зрада № 25 [Електронний ресурс] / Александр Зубченко // Версии.ком. Фабрика аналитики. — Електрон. стат. — Режим доступа: <http://versii.com/news/336846/> — Загл. с экрана. — Дата обращения: 19.12.2015.
7. В ПС заявили о намерении властей уничтожить добровольцев [Электронный ресурс] // Корреспондент Net. — Электрон. журн., 2000–2015. — Режим доступа: <http://korrespondent.net/ukraine/3604044-v-ps-zaiavyly-o-namerenyy-vlastei-unychtozhyt-dobrovoltsev>, свободный. — Загл. с экрана. — Дата обращения: 19.12.2015. — Яз. рус.
8. Опублікований текст мінської угоди про припинення вогню. ОБСЄ опублікувала текст протоколу про припинення вогню, підписаний

- 5 вересня в Мінську [Електронний ресурс] // depo.ua, суспільно-політичний портал для українців / гол. ред. сайту В. Пирович. — Електрон. текст. дані. — Режим доступу: <http://www.depo.ua/ukr/politics/opublikovan-tekst-minskogo-soglasheniya-o-prekrashchenii-ognya-07092014093400> — Дата звернення: 19.12.2015. — Заголовок з екрана.
9. Комплекс заходів з виконання мінських угод. Повний текст [Електронний ресурс] // Інтернет-холдинг «Українська правда» / гол. ред. С. Мусаєва-Боровик. — Електрон. текст. дані. — 2000–2015. — Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2015/02/12/7058327/?attempt=1> — Дата звернення: 19.12.2015. — Заголовок з екрана. — Мова укр.; Комбат 81-й бригади Мамай: «В Дебальцево был «котел», моя группа — без потерь, но где потеряли управление — последствия плачевные» [Електронний ресурс] // Цензор. нет. Новости. — Електрон. текст. дані. — 2004–2015. — Режим доступу: http://censor.net.ua/news/336045/kombat_81yi_brigady_mamayi_v_debaltsevo_byl_kotel_moya_gruppa_bez_poter_no_gde_poteryali_upravlenie — Дата звернення: 14.05.15. — Загл. с экр.
 10. Тилиженко В. Хронологія розвала добровольческо-волонтерського руху [Електронний ресурс] / В. Тилиженко // Цензор. нет. Блоги. — Електрон. текст. дані. — 2004–2015. — Режим доступу: http://censor.net.ua/blogs/778/hronologiya_razvala_dobrovolskogo_volonterskogo_dvijeniya — Дата звернення: 01.08.15. — Загл. с экр.
 11. Тягнибок: Регионалы не сидят, убийцы Небесной сотни избежали наказания, а националистов бросают за решетку! [Електронний ресурс] // Гордон. Клуб читателей, новости. — Електрон. текст. дані. — © 2015. — Режим доступу: <http://gordonua.com/news/politics/Tyagnibok-Regionaly-ne-sidyat-ubiytsy-Nebesnoy-sotni-izbezhali-nakazaniya-a-nationalistov-brosayut-za-reshetku-97613> — Дата звернення: 19.12.2015. — Загл. с экр.
 12. У силовиків під ВР кинули бойову гранату: десятки поранених [Електронний ресурс] // Інтернет-холдинг «Українська правда»; гол. ред. С. Мусаєва-Боровик. — Електрон. текст. дані. — 2000–2015. — Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/news/2015/08/31/7079630/> — Дата звернення: 19.12.2015. — Заголовок з екрана.
 13. Леусенко О. Поставлять електроенергію окупованому Криму Україна не має права. Таков Закон [Електронний ресурс] / О. Леусенко електрон. журн. // LiveJournal, Журнал ЖЖ. — Електрон. текст. Дані. — Режим доступу: <http://oleg-leusenko.livejournal.com/3406575.html> — Дата звернення: 19.12.2015. — Названіе с екрана. — Яз. рус.
 14. Плачинда Г. Юрий Бутусов: Мы думали, что Порошенко стайер, а он — акробат, идущий по жердочке через пропасть [Електронний ресурс] // Галина Плачинда; Медиа Инфо Ресурс — МИР. — Електрон. стат. — 2014–2015. — Режим доступу: <http://iamir.info/yurij-butusov-my-dumali-cto-poroshenko-stajer-a-on-akrobat-idushhij-po-zherdochke-cherez-propast/#ixzz3umrSWoze> — Дата звернення: 19.12.2015. — Названіе с екрана. — Яз. рус.

info/yurij-butusov-my-dumali-cto-poroshenko-stajer-a-on-akrobat-idushhij-po-zherdochke-cherez-propast/#ixzz3umrSWoze — Дата звернення: 19.12.2015. — Названіе с екрана. — Яз. рус.

REFERENCES

1. VELYCHKO, SAMIYLO (1991) *Litopys. Per. z knyzhnoyi ukrayins'koyi movy — Chronicle. Translation from library Ukrainian language*. Vol. 2. Kyiv: Dnipro. (In Ukrainian).
2. KOSTOMAROV, N. I. (1905) *Sobranie sochinenij. Istoricheskie monografii i issledovaniya. Ruina. Get'manstva Brjuhoveckogo, Mnogogreshnogo i Samojlovicha — Collected Works. Historical monographs and research. Ruin. Hetmanship Briukhovetsky Mnohohrishny and Samoilovich*. Book 6. Volume XV. St. Petersburg. p.5. (In Russian).
3. CHUKHLIB, T. (2004) «Ruyina» Het'manshchyny chy borot'ba za utverdzhennya Ukrayins'koyi kozats'koyi derzhavy? (Sproba zapochatkuvaty naukovu dyskusiyu shchodo odnogo istorychnoho terminu) — «Ruin «Hetman or the fight for the establishment of Ukrainian Cossack state ? (An attempt to establish a scientific discussion of one historical period). *Ukrayina v Tsentral'no-Skhidniy Yevropi — Ukraine in Central and Eastern Europe*. Iss.4. Kyiv: Institute of History of Ukraine of National Academy of Sciences of Ukraine. (In Ukrainian).
4. BUTUSOV, Yu. Ye. *Blog*. (2013) [Online] Available from: <http://blogs.ukrinform.tsom/users/butusov-yuriy>. [Accessed: 19th December 2015]. (In Russian).
5. ROMANENKO, Ju. (2015) *Cel'ju medlennoj ukrajinskoj revoljucii stalo povyshenie urovnja kul'tury grazhdan — The aim of the Ukrainian revolution has been a slow increase in the cultural level of citizens*. [Online] November 21st 2015. Available from: Informator. Blog <http://www.informator.su/blog/tselyu-medlennoj-ukrajinskoj-revoljutsyy-stalo-povyshenye-urovnja-kul'turyi-hrazhdan/>. [Accessed: 19th December 2015]. (In Russian).
6. PILIP, D. (2015) *Zrada golovnoho mozga — Betrayal brain*. [Online] June 20th 2015. Available from: Blog <https://site.ua/pylyp.d/273-zrada-golovnoho-mozga/>. [Accessed: 19th December 2015]; ZUBCHENKO, A. (2015) *Zrada № 25 — Betrayal No.25*. [Online] Nov. 23rd 2015. Available from: <http://versii.com/news/336846/>. [Accessed: 19th December 2015]. (In Russian).
7. KORRESPONDENT NET — REPORTER NET. (2015) *V PS zajavili o namerenii vlastej unichtozhit' dobrovol'cev — The SS authorities announced their intention to destroy the volunteer*. [Online] December 17th 2015. Available from: <http://korrespondent.net/ukraine/3604044-v-ps-zaiavyly-o-namerenyyi-vlastei-unychtozhyt-dobrovoltsev>. [Accessed: 19th December 2015]. (In Russian).
8. DEPO. UA. (2014) *Opublikovanyy tekst mins'koyi uhody pro prypynennya vohnyu OBSYe opublikovala tekst protokolu pro prypynennya*

- vohnyu, pidpysanyy 5 veresnyia v Mins'ku — *The published text of the Minsk ceasefire OSCE published the text of the protocol on ceasefire signed on 5 September in Minsk*. [Online] September 7th 2014. Available from: <http://www.depo.ua/ukr/politics/opublikovan-tekst-minskogo-soglasheniya-o-prekrashchenii-ognya-07092014093400>. [Accessed: 19th December 2015]. (In Ukrainian).
9. *Ukrayins'ka Pravda — Ukrainian Truth*. (2015) Kompleks zakhodiv z vykonannya mins'kykh uhod. Povnyy tekst — The set of measures to implement the agreements Minsk. Full Text. [Online] February 12th 2015. Available from: <http://www.pravda.com.ua/articles/2015/02/12/7058327/?attempt=1>. [Accessed: 19th December 2015]. (in Ukrainian); CENZOR. NET. NOVOSTI — TSENZOR. NET. NEWS (2015) *Kombat 81-j brigady Mamaj: «V Debal'cevo byl «kotel», moja gruppa — bez poter', no gde poterjali upravlenie — posledstviya plachevnye» — Combat of Brigade Mamaj: «In Debalcevo was a pot «, my group — no losses, but which lost control — dire consequences»*. [Online] May 14th 2015. Available from: http://censor.net.ua/news/336045/kombat_81yi_brigady_mamayi_v_debaltsevo_byl_kotel_moya_gruppa_bez_poter_no_gde_poteryali_upravlenie. [Accessed: 14th May 2015]. (In Russian).
10. TILIZHENKO, V. (2015) *Hronologija razvala dobrovol'chesko-volonterskogo dvizhenija — Chronology of the collapse of the Volunteer, volunteerism*. [Online] August 1st 2015. Available from: Tsenzor.net. Blogs http://censor.net.ua/blogs/778/hronologiya_razvala_dobrovolchesko-volonterskogo_dvijeniya. [Accessed: 19th December 2015]. (In Russian).
11. GORDON. CLUB READERS NEWS (2015) *Tjagnibok: Regionaly ne sidjat, ubijcy Nebesnoj sotni izbezhali nakazanija, a nacionalistov brosjut za reshjetku! — Tyagnibok: Regionals do not sit, hundreds of Heaven killer escaped punishment, and the nationalists are put behind bars!* [Online] September 12th 2015. Available from: <http://gordonua.com/news/politics/Tyagnibok-Regionaly-ne-sidyat-ubijcy-Nebesnoj-sotni-izbezhali-nakazaniya-a-nacionalistov-brosajut-za-reshjetku-97613>. [Accessed: 19th December 2015]. (In Russian).
12. *Ukrayins'ka Pravda — Ukrainian Truth* (2015) U sylovykiv pid VR kynuly boyovu hranatu: desyatky poranenykh — In security forces in parliament the threw grenades, dozens injured [Online] August 31st 2015. Available from: <http://www.pravda.com.ua/news/2015/08/31/7079630/>. [Accessed: 19th December 2015]. (In Ukrainian).
13. LEUSENKO, O. (2015) Postavl'jat' jelektrojenergiju okkupirovannomu Krymu Ukraina ne imeet prava. Takov Zakon — Supply of electricity to the occupied Crimea, Ukraine has no law. This is the law. *LiveJournal*. [Online] November 26th 2015. Available from: <http://olegleusenko.livejournal.com/3406575.html>. [Accessed: 19th December 2015]. (In Russian).

14. PLACHINDA, G. (2015) *Jurij Butusov: My dumali, chto Poroshenko stajer, a on — akrobat, idushhij po zherdochke cherez propast' — Yuri Butusov: We thought that Poroshenko stajer, and he — acrobat walking on a perch over the abyss*. [Online] November 27th 2015. Available from: <http://iamir.info/yurij-butusov-my-dumali-chto-poroshenko-stajer-a-on-akrobat-idushhij-po-zherdochke-cherez-propast/#ixzz3umrSwoze>. [Accessed: 19th December 2015]. (In Russian).

Надійшла до редакції 21 грудня 2015 р.

УДК 94:342.413(477)«1990.07.16-1993.11»-021.51

В. О. Трохимець

ВІДОБРАЖЕННЯ ПЕРШОГО ЕТАПУ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ ВІД 16 ЛИПНЯ 1990 РОКУ ДО ЛИСТОПАДА 1993 РОКУ НА СТОРІНКАХ ГАЗЕТНИХ ВИДАНЬ

Одеський національний політехнічний університет,
пр-т Шевченка, 1, м. Одеса, 65044, Україна

Трохимець Вікторія Олександрівна, аспірантка кафедри історії та етнографії України, e-mail: victoritatarova@gmail.com

АНОТАЦІЯ

28 червня 1996 року відбулася важлива історична подія в житті українців — день прийняття Основного Закону незалежної України. Нова Конституція остаточно закріпила правові основи нашої держави, її суверенітет і територіальну цілісність.

Зрозуміло, що Конституція України не писалася за один день. Конституційний процес був явищем, яке розтягнулося на декілька років і в певній мірі продовжується досі.

У статті ставиться за мету розглянути перший етап конституційного процесу в Україні, який тривав від 16 липня 1990 року до листопада 1993 року. Саме на цьому етапі розпочалася кропітка робота з підготовки проекту нової Конституції України.

У суспільстві та серед політиків не було єдності щодо того яким має бути Основний Закон України. Дискусії виникали в процесі обговорення кожного проекту Конституції. Восени 1993 р. конституційний процес загальмувався. Далася взнаки політична ситуація, що склалася на той час у нашій державі. Загострилися відносини між законодавчою і виконавчою владами.

Ключові слова: Конституція; Верховна Рада; Конституційна комісія.